

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 75.041 van 10 juli 1998
in de zaak A. 78.274/XII-1369.**

In zake : 1. het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van LINKEBEEK,
2. Anne COPPETTE,
die woonplaats kiezen bij
Advocaat M. UYTENDAELE,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Kapitein Crespelstraat 2-4

tegen :

de Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd
door de Vlaamse regering,
die woonplaats kiest bij
Advocaat B. STAELENS,
kantoor houdende te BRUGGE,
Bevrijdingslaan 4, bus 1.

D E R A A D V A N S T A T E, XIIe K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat het OPENBAAR CENTRUM VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN van LINKEBEEK en Anne COPPETTE op 14 april 1998 hebben ingediend om de schorsing te vorderen van de tenuitvoerlegging van de omzendbrief WEL-98/01 van 9 februari 1998 van de Vlaamse minister van Welzijn betreffende het taalgebruik in de openbare centra voor maatschappelijk welzijn van het Nederlandse taalgebied;

Gezien het gelijktijdig ingediende verzoekschrift, waarbij dezelfde verzoekende partijen de vernietiging vorderen van dezelfde beslissing;

Gezien de nota van de verwerende partij;

Gezien het verslag opgemaakt door Auditeur
J. LUST;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen;

Gelet op de beschikking van 9 juni 1998 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 23 juni 1998;

Gehoord het verslag van Staatsraad A. VANDENDRIESSCHE;

Gehoord de opmerkingen van Advocaat N. WEINSTOCK, die loco Advocaat M. UYTENDAELE verschijnt voor de verzoekende partijen, en van Advocaat B. STAELENS, die verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van Auditeur J. LUST;

Gelet op de artikelen 17 en 18 en titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Gelet op het bij artikel 90, § 3, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State vereiste advies van de auditeur-generaal;

1. Overwegende dat de feitelijke gegevens van de zaak kunnen worden samengevat als volgt :

1.1. Op 9 februari 1998 zendt de Vlaamse minister van Welzijn met de omzendbrief nr. WEL-98/01 aan de provinciegouverneurs een kopie van de omzendbrief nr. BA-97/22 van 16 december 1997 van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden met betrekking tot het taalgebruik in de gemeentebesturen van het Nederlandse taalgebied. Hij deelt mede dat deze omzendbrief "van overeenkomstige toepassing is ten aanzien van de O.C.M.W.'s van het Nederlandse taalgebied" en dringt

aan op "een stipte naleving van de wetgeving betreffende het gebruik der talen in bestuurszaken". Een afschrift van de omzendbrief wordt ter kennis van de voorzitters van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn gebracht.

In de omzendbrief van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden wordt, na een inleidend betoog (hoofdstuk I), uiteengezet (hoofdstuk II) hoe naar het inzicht van de minister de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (hierna "de bestuurstaalwet" genoemd) het taalgebruik regelen in de plaatselijke diensten van gemeenten zonder specifieke regeling uit het Nederlandse taalgebied, in de plaatselijke diensten van taalgrens- en randgemeenten en in de beraadslagende en consultatieve vergaderingen van de rand- en taalgrensgemeenten. De ingenomen standpunten vertrekken, volgens de nota met opmerkingen, van het gegeven dat de "in vele taalgrens- en randgemeenten (gehuldigde) statische praktijk dat een inwoner die ooit, desnoods zeer lang geleden, desnoods éénmaal een Franstalig getuigschrift (...) had aangevraagd, wat zelfs werd toegevoegd aan de informatie in het rijksregister der natuurlijke personen, tot het einde van zijn dagen in het Frans werd bediend (...) niet strookt met de werkelijke, dynamische draagwijdte van de notie 'naar gelang van de wens van de belanghebbende' in de (...) bestuurstaalwet". Over de inhoud van een aantal begrippen uit de bestuurstaalwet wordt (in Hoofdstuk III) "een woordje uitleg" gegeven; ook over de personen die in de gemeenten verantwoordelijkheid dragen voor de correcte toepassing van de bestuurstaalwet. In het slothoofdstuk (hoofdstuk IV: Toezicht) wordt uiteengezet dat de controle op de naleving van de taalwetgeving door de gemeentebesturen tot het gewoon administratief toezicht behoort, dat de terzake bevoegde overheden "nauwgezet (zullen) waken over de correcte naleving van de

wetgeving inzake het gebruik van de talen in bestuurszaken, zowel ten aanzien van de rechtsgeldigheid van bestuurshandelingen als ten aanzien van de daaruit voortvloeiende budgettaire en financiële gevolgen" en dat de gouverneurs wier ambtsgebied zich uitstrekt tot de randgemeenten of de Vlaamse taalgrensgemeenten beslissingen "die strijdig zijn met de S.W.T." kunnen schorsen en zelfs -wat betreft de gouverneur van Vlaams-Brabant ten aanzien van beslissingen van gemeentelijke organen uit randgemeenten en de gouverneur van Limburg met betrekking tot met de taalwet strijdige beslissingen van organen van de gemeente Voeren- vernietigen. Besluitend worden de provinciegouverneurs verzocht "toe te zien op een stipte naleving van de wetgeving betreffende het gebruik der talen in bestuurszaken".

1.3. De minister-president van de Franse Gemeenschapsregering heeft op 18 februari 1998 bij het Overlegcomité tussen de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten een procedure aanhangig gemaakt. Die procedure is uitgelopen op de vaststelling, door het Overlegcomité op 1 april 1998, van de afwezigheid van consensus.

1.4. De eerste verzoekende partij stelt dat zij van de bestreden omzendbrief kennis heeft gekregen op 10 februari 1998. Hij is ook bekendgemaakt in het Bestuursmemoriaal van 20 maart 1998.

2.1. Overwegende, wat het precieze voorwerp van de vordering betreft, dat de verzoekende partijen uiteenzetten dat de bestreden omzendbrief zich niet beperkt tot het geven van richtlijnen aan de O.C.M.W.'s, maar dat hij, in strijd met de bestuurstaalwet, "nieuwe regels" oplegt, zoals "bijvoorbeeld, het uitsluitende gebruik van het Nederlands in de betrekkingen van de O.C.M.W.'s met particulieren en in het opmaken van akten die deze particulieren betreffen, behalve indien deze

particulieren op uitdrukkelijke en herhaalde wijze vragen dat er gebruik zou worden gemaakt van de Franse taal of nog, de verplichting voor ieder lid van de raad voor maatschappelijk welzijn om zich uitsluitend in het Nederlands uit te drukken"; dat volgens hen het om nieuwe regels gaat omdat de auteur de bedoeling heeft zijn interpretatie van de wet verplicht te stellen en omdat hij de middelen heeft om zijn richtlijn te doen naleven; dat zij die regels "nieuw" achten omdat zij in strijd zijn met de adviezen van de Vaste commissie voor taaltoezicht die constant stellen dat de besturen "zich tot de burgers dienen te richten in het Frans indien ze weten dat de burger deze taal gebruikt"; dat zij het vernietigbaar karakter van de bestreden omzendbrief afleiden uit het feit dat elke akte van een O.C.M.W. die niet in overeenstemming is met de voorschriften van de omzendbrief "zonder gevolg zal zijn" wat inhoudt dat, indien daarmee bedoeld wordt dat de niet-conforme akte geen gevolg kan hebben, er een nieuwe sanctie wordt ingevoerd die niet in de organieke wetgeving op de openbare centra voor maatschappelijk welzijn teruggevonden kan worden ofwel dat, indien daarmee bedoeld wordt dat de toezichthoudende overheid alle niet-conforme beslissingen zal vernietigen, de toezichthoudende overheid een algemene gedragsregel verplicht stelt waartegen een annulatieberoep ingediend kan worden;

2.2. Overwegende dat de eerste verzoekende partij haar belang bij de vordering ziet in het feit dat zij de verplichting opgelegd krijgt "om van de particulieren te eisen dat zij iedere keer hun verzoek tot gebruik van het Frans herhalen" en om "in het Nederlands het geheel van documenten te richten aan particulieren, zelfs als (zij) weet dat de particulier het gebruik van de Franse taal wenst"; dat zij in dat verband ook verwijst naar haar uiteenzetting over het moeilijk te herstellen ernstig nadeel;

Overwegende dat de tweede verzoekende partij er, wat haar belang betreft, op wijst dat zij telkens haar verzoek om gebruik te maken van het Frans zal moeten herhalen; dat zij ook verwijst naar haar uiteenzetting over het moeilijk te herstellen ernstig nadeel;

2.3. Overwegende dat de verzoekende partijen zich verzetten tegen de bestreden omzendbrief omdat hij op twee punten nieuwe regels invoert inzake het taalgebruik in de randgemeenten, te weten de betrekkingen tussen het O.C.M.W. en de burgers van de gemeente en het taalgebruik door leden van de raad voor maatschappelijk welzijn; dat evenwel in hun verdere uiteenzetting de verzoekende partijen, en inzonderheid de eerste verzoekende partij, geen verdere aandacht meer besteedt aan wat zij het tweede voorbeeld van die nieuwe regeling noemt, niet bij de adstructie van haar belang, en ook niet bij de uiteenzetting van het moeilijk te herstellen ernstig nadeel; dat zij ook geen middel aanvoert dat specifiek gericht is tegen het taalgebruik door leden van een beraadslagende vergadering binnen het O.C.M.W. van een randgemeente; dat dienvolgens in de huidige stand van de rechtspleging vastgesteld wordt dat de verzoekende partijen het aspect van het taalgebruik door de verkozen raadsleden in een O.C.M.W. van een randgemeente niet ontvankelijk in het voorwerp van de vordering begrepen hebben;

Overwegende dat, waar de verzoekende partijen teneinde hun vordering ratione materiae ontvankelijk te doen overkomen, ook verwijzen naar het instellen van een "nieuwe sanctie" die hetzij de organieke O.C.M.W.-wet, hetzij de grenzen waarbinnen de verwerende partij het administratief toezicht vermag uit te oefenen overstijgt -te weten het ontzeggen van gevolgen aan beslissingen die strijden met de inhoud van de omzendbrief-, erop moet gewezen worden dat die verwijzing

teruggaat naar de in hoofdstuk II.C van de omzendbrief van de minister van Binnenlandse Aangelegenheden opgenomen uiteenzetting over het taalgebruik in beraadslagende en consultatieve vergaderingen; dat, daargelaten de vraag of de verwerende partij met die vermelding meer heeft gedaan dan artikel 58 van de bestuursstaalwet te parafraseren of te herhalen, zij door de verzoekende partijen als zodanig niet in het materieel voorwerp van de vordering begrepen is;

3. Overwegende dat de verwerende partij twee ontvankelijkheidsexcepties opwerpt; dat zij het belang van de verzoekende partijen betwist en dat zij uiteenzet dat de verzoekende partijen zich verzetten tegen een handeling die geen griefhoudend karakter heeft en die derhalve niet met een beroep bij de Raad van State kan worden bestreden;

4.1. Overwegende, wat de exceptie *ratione personae* betreft, dat in het verzoekschrift wordt uiteengezet dat de omzendbrief aan de eerste verzoekende partij "de verplichting oplegt om van de particulieren te eisen dat zij iedere keer hun verzoek tot gebruik van het Frans herhalen" evenals "de verplichting om in het Nederlands het geheel van de documenten te richten aan particulieren, zelfs als hij weet dat de particulier het gebruik van de Franse taal wenst" en dat, wat de tweede verzoekende partij betreft, de omzendbrief aan de particulieren uit de randgemeenten -en zij "valt onder het O.C.M.W. Wezembeek-Oppem"- de verplichting oplegt "om iedere keer hun verzoek tot gebruik van de Franse taal te hunnen opzichte herhalen"; dat in haar nota met opmerkingen de verwerende partij er voornamelijk op wijst dat de omzendbrief gericht is aan de provinciegouverneurs; dat zij betoogt dat de eerste verzoekende partij aldus geen "direct persoonlijk belang (heeft) bij de betwiste omzendbrief" en dat zij van dergelijk belang

enkel blijk zal geven ten overstaan van "een toezichtshandeling van de gouverneur (gesteld) conform de in de omzendbrief medegedeelde inzichten"; dat zij ook van oordeel is dat de tweede verzoekende partij geen rechtstreeks belang aantoonst bij het bestrijden van een omzendbrief waarin de Vlaamse minister aan de gouverneurs "een te toetsen federale norm uitlegt", zeker wanneer die partij niet aangeeft waarom zij het niet eens is met de in de omzendbrief gehuldigde mening en dat het niet volstaat in Wezembeek-Oppem te wonen om belang te hebben bij de vernietiging van de omzendbrief;

4.2. Overwegende, wat de exceptie *ratione materiae* betreft, dat de verzoekende partijen uiteenzetten dat omzendbrieven die een federale wet "interpreteren" en aldus aan de bestaande reglementering met een zekere graad van algemeenheid nieuwe bepalingen toevoegen geen informatief of interpretatief karakter maar integendeel een reglementair karakter hebben wanneer, als te dezen, hun auteur de bedoeling heeft ze verplicht te stellen en wanneer hij over de middelen beschikt om de nieuwe voorschriften te doen naleven; dat de verwerende partij opmerkt dat de Raad van State wel verordenende omzendbrieven kan vernietigen maar geen interpretatieve omzendbrieven waarin de bestaande reglementering in herinnering wordt gebracht en toegelicht, eventueel met bijhorende aanbevelingen; dat zij uiteenzet dat een "verordenende omzendbrief (...) iets regelt en dus (iets) toevoegt of wijzigt aan de bestaande wetgeving" en dat zij vervolgens nagaat of in de omzendbrief nr. BA-97/22, zoals hij hier bestreden is, "méér wordt gedaan dan het interpreteren van de notie 'naar gelang van de wens van de belanghebbende' in de artikelen 14, § 1, 26 en 28 van de bestuursstaalwet", welk probleem de vraag oproept of het in de omzendbrief gehanteerde criterium "voor zover zij daar telkens uitdrukkelijk om verzoeken" of "telkens opnieuw beroep doen op de

faciliteiten" te verzoenen is met die wettelijke bepaling; dat zij dienaangaande betoogt wat volgt: taalkundig valt het gehanteerde criterium ongetwijfeld binnen het raam van de wet en bij de parlementaire voorbereiding is "nooit gezegd dat een 'eenmalige wens' (van een inwoner van een faciliteitengemeente) zou volstaan om voor de rest van zijn leven in het Frans bestuurd te worden in een gemeente waarvan de bestuurstaal per hypothese het Nederlands is en waarin van de betrokkene verwacht wordt dat hij zich aanpast", de omzendbrief verwoordt aldus "wat reeds in de rechtsorde besloten ligt" en alleen een "dynamische interpretatie van de faciliteiten is in overeenstemming met de grondwettelijk erkende voorrang van de taal van elk eentalig gebied", de omzendbrief gaat uit van een overheid die op het bedoelde terrein geen enkele verordenende bevoegdheid heeft en die -wat herhaaldelijk in de omzendbrief zelf duidelijk gemaakt is- ook niet verordenend heeft willen optreden; dat de verwerende partij besluit dat de omzendbrief niet verbindend kan zijn aangezien hij niet officieel bekendgemaakt is en dat hij ook niet verbindend wordt door het enkele feit dat erin verwezen wordt naar de uitoefening van het administratief toezicht en naar artikel 58 van de bestuurstaalwet;

4.3.1. Overwegende dat de bestreden omzendbrief uitgaat van de overheid die bevoegd is om op de openbare centra voor maatschappelijk welzijn uit het Nederlandse taalgebied -in dit geding gaat het om de randgemeenten- het administratief toezicht, ingesteld door de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, uit te oefenen; dat hij gericht is aan de provinciegouverneurs, die bij de uitoefening van dat toezicht een opdracht vervullen als een orgaan van de Vlaamse Gemeenschap en die als zodanig verplicht zijn de instructies van de Vlaamse regering -of van de

minister aan wie de bevoegdheid is gedelegeerd om de reglementering toe te passen- na te leven;

4.3.2.1. Overwegende dat de hier bestreden instructie aan de gouverneurs betrekking heeft op de wijze waarop het administratief toezicht op de openbare centra voor maatschappelijk welzijn zal worden uitgeoefend; dat die centra, hoewel zij niet de rechtstreekse adressaat zijn van de omzendbrief en er dus zelf niet rechtstreeks verplichtingen door opgelegd krijgen, er onmiskenbaar baat bij hebben dat de toezichthoudende overheid bij de uitoefening van dat toezicht op beslissingen van hun organen een naar hun oordeel correcte interpretatie van de wetgeving aanhoudt; dat de vrees van een onder toezicht staand bestuur dat een binnen het kader van zijn autonome beslissingsbevoegdheid genomen besluit van een zijner organen aldus het voorwerp zal uitmaken van een toezichtsmaatregel die steunt op een naar zijn oordeel ondeugdelijke interpretatie van de wet aan dat bestuur een voldoende belang verleent om een annulatieberoep in te stellen tegen een instructie -voor de openbare centra voor maatschappelijk welzijn gaat het om een beleidsoptie van de toezichthoudende overheid- die ertoe kan leiden dat een onbepaald aantal beslissingen of handelingen van zijn organen steeds weer gecensureerd worden op grond van de verwijzing naar de onregelmatige toepassing of de onjuiste interpretatie van de wet, te dezen de bestuurstaalwet; dat voorts de bestreden omzendbrief, hoewel hij geen juridische verplichtingen aan de openbare centra voor maatschappelijk welzijn oplegt en aldus op zich voor hen een zuiver interpretatieve waarde heeft in die zin dat hij een uiteenzetting bevat van wat naar het oordeel van de minister de correcte interpretatie is van de betreffende bepalingen uit de bestuurstaalwet, toch een enig geldende interpretatie van de bestuurstaalwet vooropstelt en er "de stipte naleving" van in het vooruitzicht stelt waar de

openbare centra voor maatschappelijk welzijn, zo al niet in rechte dan toch zeker in feite, moeilijk omheen kunnen; dat met het aldus omschreven dwingend karakter van de omzendbrief en het feit dat hij een algemene draagwijdte heeft -d.w.z. dat hij op een onbepaalbaar aantal gevallen toepasselijk is- voor ogen de Raad van State vaststelt dat, zoals hij reeds eerder heeft uiteengezet in het arrest AERTS, nr. 27.721 van 14 maart 1987 en nadien, specifiek ten aanzien van een omzendbrieven van de toezichthoudende overheid, in het arrest KAMER VAN RAADGEVENDE INGENIEURS VAN BELGIE, nr. 32.378 van 18 april 1989, het interpretatief karakter van de omzendbrief niet belet dat hij door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn met een annulatieberoep kan worden bestreden; dat in de huidige stand van de zaak de beide excepties, in zoverre ze de eerste verzoekende partij betreffen, verworpen worden;

4.3.2.2. Overwegende dat, nu de vordering in hoofde van de eerste verzoekende partij ontvankelijk lijkt, de Raad van State het niet noodzakelijk acht thans reeds, weze het voorlopig, uitspraak te doen over de tegen de vordering van de tweede verzoekende partij ingeroepen excepties;

5. Overwegende dat krachtens artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State slechts tot schorsing van de tenuitvoerlegging kan worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat ernstige middelen worden aangevoerd die de vernietiging van de aangevochten beslissing kunnen verantwoorden en dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen;

6.1. Overwegende, wat het moeilijk te herstellen ernstig nadeel betreft, dat de verzoekende partijen er

vooreerst op wijzen dat het nadeel niet uitsluitend aan de verzoekers in het geding moet berokkend zijn; dat zij daaruit besluiten dat, aangezien de verwerende partij zich een bevoegdheid toegeëigend heeft die aan de federale wetgever toekomt, niet alleen die federale overheid nadeel lijdt, maar "door terugslag" ook de eerste verzoekende partij aangezien ook haar bevoegdheden in het gedrang gebracht zijn op het stuk van het gegarandeerde taalgebruik in de randgemeenten; dat zij ook stellen dat de omzendbrief tot doel heeft "de oorlog tussen de taalgebieden terug te doen opflakkeren en de federale vrede in gevaar te brengen" en dat hij de federale loyauteit miskent;

Overwegende dat, met betrekking tot het moeilijk te herstellen ernstig nadeel dat de eerste verzoekende partij ondergaat, het verzoekschrift melding maakt van wat volgt: Het feit "dat Nederlandstalige documenten zouden moeten opgestuurd worden aan personen die deze dan zouden moeten terugsturen om een exemplaar in het Frans te verkrijgen" zal de diensten van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn "danig in de war sturen en het O.C.M.W. tot uitbreiding van het personeelskader (...) verplichten"; dat zal de eerste verzoekende partij hinderen bij het uitoefenen van haar hulpverleningsopdracht; het zal ook een invloed hebben op de in de randgemeenten gehouden rechtstreekse verkiezing van de raad voor maatschappelijk welzijn in die zin dat vertraging bij het verzenden van documenten en de miskenning van vooropgestelde termijnen ter zake risico's kan doen ontstaan voor particulieren -die hun stem niet kunnen uitbrengen- en voor het bestuur zelf -de verkiezing kan ongeldig verklaard worden-; het zal het bestuur ook voor een "onmogelijke keuze" stellen in die zin dat het toepassen van een onwettige omzendbrief de verantwoordelijkheid van het betrokken O.C.M.W. te berde

zal brengen of dat het niet toepassen ervan kan leiden tot de vernietiging van zijn beslissingen;

Overwegende dat, met betrekking tot het moeilijk te herstellen ernstig nadeel dat de tweede verzoekende partij ondergaat, het verzoekschrift uiteenzet wat volgt: als een particulier zijn administratieve documenten eerst in het Nederlands ontvangt en als hij pas dan een aanvraag mag doen om zijn dossier in het Frans te behandelen, zal dit "onnoemelijke materiële moeilijkheden meebrengen zonder dan nog te spreken van de opgelopen vertraging bij het verder verloop van het dossier"; die vertraging is in haar geval des te ernstiger omdat zij aangewezen is op sociale hulpverlening van het O.C.M.W. en omdat aldus een bijkomende belemmering wordt ingesteld ten aanzien van haar grondwettelijk gewaarborgd recht op een menswaardig leven; een ander nadeel ligt in het feit dat zij, doordat de bestreden beslissing elk rechtsgevolg ontnemt aan een met de omzendbrief strijdige beslissing, niet meer het recht heeft tegen beslissingen van het bestuur in beroep te gaan bij de bevoegde overheden en aldus in een juridisch onveilige situatie wordt gebracht;

6.2. Overwegende dat de verwerende partij in haar nota met opmerkingen vertrekt van het gegeven dat de bestreden omzendbrief niet gericht is aan de faciliteitengemeenten of aan hun inwoners maar aan de provinciegouverneurs, dat hij, gesitueerd in het kader van de uitoefening van het algemeen administratief toezicht, een "puur uitleggend" karakter heeft en dat de verzoekende partijen geen "inhoudelijke kritiek uitoefenen op de in de omzendbrief gegeven uitleg"; dat zij vervolgens een aantal redenen aanwijst waarom naar haar oordeel niet voldaan is aan de voorwaarde van het moeilijk te herstellen ernstig nadeel:

-de bestreden omzendbrief berokkent geen persoonlijk nadeel aan de verzoekende partijen: Geen van de partijen kan zich aandienen als spreekbuis van "de O.C.M.W.'s"; eerste verzoekende partij kan niet optreden als spreekbuis van de federale staat en zij bewijst geen concreet nadeel, inzonderheid niet ten aanzien van de zogenaamde moeilijkheden met haar administratieve omkadering en ten aanzien van de organisatie van de verkiezingen; tweede verzoekende partij toont niet aan welk nadeel zij persoonlijk ondergaat, zij zet niet uiteen dat zij moeite heeft met de Nederlandse taal -het is niet duidelijk of er in haren hoofde zelfs geen sprake zou kunnen zijn van onwil- en stelt ook niet Franstalige documenten te willen krijgen; de verwijzing naar "moeilijkheden of zware vertragingen" bij de evolutie van een dossier wordt niet geconcretiseerd noch op het stuk van de aanwijzing van het dossier, noch op het stuk van de gevreesde vertraging;

- er is geen sprake van een causaal verband tussen de tenuitvoerlegging van de omzendbrief en het nadeel: een interpretatie zonder verbindend karakter die niet onwettig is en die daarenboven niet onjuist blijkt te zijn (er wordt niet aangetoond dat "de wens van de betrokkene" verkeerd geïnterpreteerd is) kan geen nadeel doen ontstaan; de inspanningen die de verzoekende partijen moeten leveren vloeien rechtstreeks voort uit de wet en het is niet bewezen dat een correcte toepassing van de wet, op de wijze die in de omzendbrief is aangegeven, de verzoekende partijen in een nadeliger situatie plaatst; de wetgever heeft het recht de taalvrijheid waarvan sprake in artikel 30 van de Grondwet te regelen en het getuigt van intellectuele minachting te denken dat een inwoner van een faciliteitengemeente niet in staat zou zijn zich na verloop van tijd het Nederlands eigen te maken; dat verkiezingen in het gedrang zouden kunnen komen is een bewering die elke grondslag

mist; de omzendbrief stelt geen nieuwe sanctie in en van miskenning van het recht op menswaardig bestaan of van de federale loyauteit is geen sprake;

-het ingeroepen nadeel is niet ernstig: het is niet aangetoond dat de eerste verzoekende partij grotere inspanningen zal moeten leveren en dat zij ten gevolge van de omzendbrief meer kosten zal hebben; in elk geval zijn die inspanning en meerkost niet als ernstig te beschouwen en moet een zorgvuldig werkend bestuur in staat zijn om er het hoofd aan te bieden in de periode die de vernietiging van de bestreden beslissing voorafgaat; het herhaald formuleren van een wens door een inwoner die gebruik wil maken van het Frans vormt geen ernstig nadeel; het verkrijgen van een Nederlandstalig document bij een verkiezing confronteert de burger ook niet met een ernstig nadeel;

- het nadeel is niet moeilijk te herstellen: meerkost is financieel herstelbaar; het bestaan van een financiële meerkost is zelfs niet aangetoond; de tweede verzoekende partij kan zich zelfs niet op het bestaan van een financieel nadeel beroepen;

6.3. Overwegende dat de omzendbrief, als instructie van de voor de uitoefening van het administratief toezicht in de Vlaamse Gemeenschap bevoegde overheid aan de bij dat toezicht betrokken provinciegouverneurs, uiteenzet op welke wijze die gouverneurs het administratief toezicht -volgens de nota met opmerkingen zelfs beperkt tot het algemeen administratief toezicht- op handelingen van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn moeten uitoefenen, inzonderheid bekeken vanuit hun overeenstemming met de bestuursstaalwet zoals die door de toezichthoudende overheid wordt gelezen en zoals die overheid hem toegepast wil zien;

6.3.1.1.1. Overwegende, wat betreft het meerwerk dat de nieuwe maatregel binnen de diensten van het O.C.M.W. zal veroorzaken, met de desorganisatie van de dienst en de noodzaak van een personeelsuitbreiding tot gevolg, dat de tot nog toe door de eerste verzoekende partij aangehouden interpretatie van de bestuurstaalwet -met name dat een eenmalig verzoek van een inwoner van een randgemeente, die zich op taalfaciliteiten kan beroepen, volstaat opdat het bestuur hem nadien blijvend in het Frans zou tegemoet treden- door de administratieve overheden altijd in overeenstemming met de bestuurstaalwet is bevonden zodat er nu aan het O.C.M.W. niet verwezen kan worden dat het zich verzet tegen een nieuwe regeling; dat het aangevoerde nadeel voortspruit uit de met de bestreden beslissing ter kennis gebrachte ommezwaai in de interpretatie van de wet en aldus in rechtstreeks verband ermee staat;

6.3.1.1.2. Overwegende dat de ommezwaai in de interpretatie van de regels die betrekking hebben op de wijze waarop de door de bestuurstaalwet aan de inwoners van randgemeenten toegekende taalfaciliteiten in concrete gevallen invulling moeten krijgen -interpretatie die de verwerende partij verplicht is te doen in het kader van de controle van de wettigheid van beslissingen van de organen van het O.C.M.W.- onmiskenbaar een aantal gevolgen heeft op de dagelijkse werking van de gemeentediensten in die zin dat de diensten nu niet meer mogen uitgaan van het vermoeden dat een particulier, omdat hij eerder ooit de wens heeft geuit gebruik te willen maken van het Frans, ook voor de zaak die op dat ogenblik behandeld wordt, gebruik wil maken van die taal, met het gevolg dat nu het risico ontstaat dat de betrokken dienst, in de gevallen waarin hij niet onmiddellijk over een nieuwe wilsuiving van de particulier beschikt, na het ontvangen van die wilsuiving ofwel de zaak verder in het Frans moet afhandelen (artikel 25, lid 1 van de

bestuursstaalwet), ofwel de in artikel 26 en 28 van de bestuursstaalwet bedoelde documenten opnieuw, nu in het Frans, moet redigeren;

6.3.1.1.3. Overwegende evenwel dat de eerste verzoe-kende partij geen enkel gegeven verstrekt dat de Raad van State toelaat een concreet idee te krijgen van de vermeerdering van het werkvolume of van de reorganisatie van de gemeentediensten die de bestreden beslissing noodzakelijk maakt; dat daarbij inzonderheid bedacht wordt dat er van meerwerk slechts sprake kan zijn in de aangelegenheden waarin het bestuur niet vooraf kan uitmaken dat de burger, met wie het de contacten bedoeld in de artikelen 25, 26 en 28 van de bestuursstaaltwet heeft, in dat geval gebruik wenst te maken van het Frans;

6.3.1.2. Overwegende dat de eerste verzoekende partij niet aantoonst welke rol haar diensten te vervullen hebben bij het vervullen van formaliteiten met betrek-king tot de rechtstreekse verkiezing van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn die overeenkomstig artikel 17bis van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn tegelijk met de gemeenteraadsverkiezingen haar beslag krijgt; dat daarenboven, aangezien het niet ontvangen van een oproepingsbrief of het ontvangen van een met de bestuursstaalwet strijdige oproepingsbrief de burger in beginsel niet vrijstelt van de verplichting om te gaan stemmen maar hem ook niet belet om te stemmen en aangezien de controle op de geldigheid van de verkiezin-gen niet in het administratief toezicht begrepen is, de verwijzing naar de impact van de omzendbrief op de verkiezingen van de leden van de raad voor maatschappe-lijk welzijn een veel te los verband vertoont;

6.3.1.3. Overwegende dat niet wordt ingezien hoe de juridische verantwoordelijkheid van het bestuur in het gedrang kan komen wanneer het bestuur de instructies van de toezichthoudende overheid, waaraan het sub 4.3.2.1. omschreven dwingende karakter kleeft, naleeft; dat tegen toezichtsmaatregelen die steunen op de vaststelling dat de eerste verzoekende partij de mening van de toezichthoudende overheid in dezen niet deelt, een annulatieberoep kan ingesteld worden;

6.3.1.4. Overwegende dat de verwijzing naar een nadeel dat voortvloeit uit de beweerde miskennen, door de eerste verzoekende partij, van de bevoegdheidsverdelende regels die binnen de federale staatsstructuur gelden en de daarmee verbonden vrees voor conflicten zich niet onderscheidt van het belang dat elke burger heeft bij de naleving van en de eerbied voor de basisbeginselen van de federale staat;

6.3.1.5. Overwegende dat, besluitend, in hoofde van de eerste verzoekende partij geen moeilijk te herstellen ernstig nadeel aangetoond is;

6.3.2.1.1. Overwegende dat de tweede verzoekende partij, inwonster van een randgemeente die zich op de wettelijke faciliteitenregeling mag beroepen, ten gevolge van de omzendbrief, zoals die door haar bestreden is, de dreiging ziet ontstaan dat de toezichthoudende overheid zal optreden tegen besluiten die een orgaan van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van haar gemeente te haren opzichte neemt en die niet conform de in de omzendbrief gehuldigde opvatting zijn, met name besluiten in verband waarmee het bestuur in het Frans met haar in contact getreden is (artikel 25 van de bestuurstaalwet) of haar een in het Frans gesteld getuigschrift, verklaring, machtiging of vergunning heeft uitgereikt (artikel 26) zonder dat zij eerst de

wens had geuit voor die aangelegenheid gebruik te willen maken van het Frans;

6.3.2.1.2. Overwegende dat de vraag rijst of die dreiging voor de tweede verzoekende partij een moeilijk te herstellen ernstig nadeel uitmaakt; dat om de volgende redenen de Raad van State van oordeel is dat zulks niet het geval is:

- de dreiging kan slechts ontstaan op voorwaarde dat het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Wezembeek-Oppem, voor de gevallen waarin zij niet beschikt over de wilsuiting van de tweede verzoekende partij om voor die aangelegenheid de betrekkingen in het Frans te laten verlopen, de zienswijze van de toezichthoudende overheid naast zich neerlegt. De tweede verzoekende partij toont niet aan dat van het bestuur, in de gevallen waarin zij niet zelf voor een bepaald dossier een keuze heeft gemaakt, een dergelijke houding te verwachten valt. Vanuit dat oogpunt bekeken berust het nadeel op niets meer dan op een veronderstelling.

- als de gemeente de zienswijze gehuldigd in de omzendbrief niet bijvalt, dan is de kans reëel dat besluiten en handelingen die ten overstaan van de tweede verzoekende partij genomen worden het voorwerp uitmaken van een toezichtsmaatregel wanneer blijkt dat het bestuur in het Frans met haar in betrekking is getreden zonder zich te schikken naar het standpunt van de toezichthoudende overheid. Om die maatregel te voorkomen kan de tweede verzoekende partij, de bestreden omzendbrief voor ogen, niet anders dan telkens weer aan het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn mededelen dat zij gebruik wenst te maken van het Frans, wat onmiskenbaar een zekere inspanning vergt. Zij heeft het te dien aanzien over "onnoemelijke materiële moeilijkheden" en grote vertraging bij de afhandeling van het dossier. Het is

evenwel niet aangetoond dat het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Wezembeek-Oppem niet alles in het werk zal stellen om zijn diensten zodanig te organiseren dat een particulier uit zijn gemeente, die beroep doet op de faciliteitenregeling, correct bediend wordt. De vrees voor vertraging die haar dossier zal oplopen is dan ook niet meer dan hypothetisch. Van de "onnoemelijke materiële moeilijkheden" wordt ook geen nadere verduidelijking gegeven zodat de Raad van State niet in staat is uit te maken of die beweerde moeilijkheden in het concrete geval van de tweede verzoekende partij de vereiste ernst en het vereiste moeilijk herstelbaar karakter vertonen om de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing te verantwoorden.

6.3.2.2. Overwegende dat de verwijzing door de tweede verzoekende partij naar de schending van een grondwettelijk aan de burger toegekend recht op zich niet volstaat om tot het bestaan van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel te besluiten;

6.3.2.3. Overwegende dat de vrees van de tweede verzoekende partij dat zij bij de ter zake bevoegde overheid niet meer in beroep zal kunnen komen tegen haar aanbelangende beslissingen van het O.C.M.W. een gegeven is dat teruggaat naar een aspect van de omzendbrief dat, als sub 2.3. gezien, niet in het voorwerp van de vordering begrepen is;

6.3.2.4. Overwegende, besluitend, dat wat de tweede verzoekende partij betreft, niet voldaan is aan de voor de schorsing van de tenuitvoerlegging gestelde vereiste van het bestaan van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel,

B E S L U I T :

Artikel 1.

De vordering tot schorsing wordt verworpen.

Artikel 2.

De uitspraak over de bijdrage in de betaling van de kosten van de vordering tot schorsing wordt uitgesteld.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op tien juli 1900 achtennegentig, door de XIIe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	J. BORRET,	kamervoorzitter,
	A. VANDENDRIESSCHE,	staatsraad,
	J. BAERT,	staatsraad,
Mevr.	S. DOMS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

S. DOMS.

J. BORRET.